

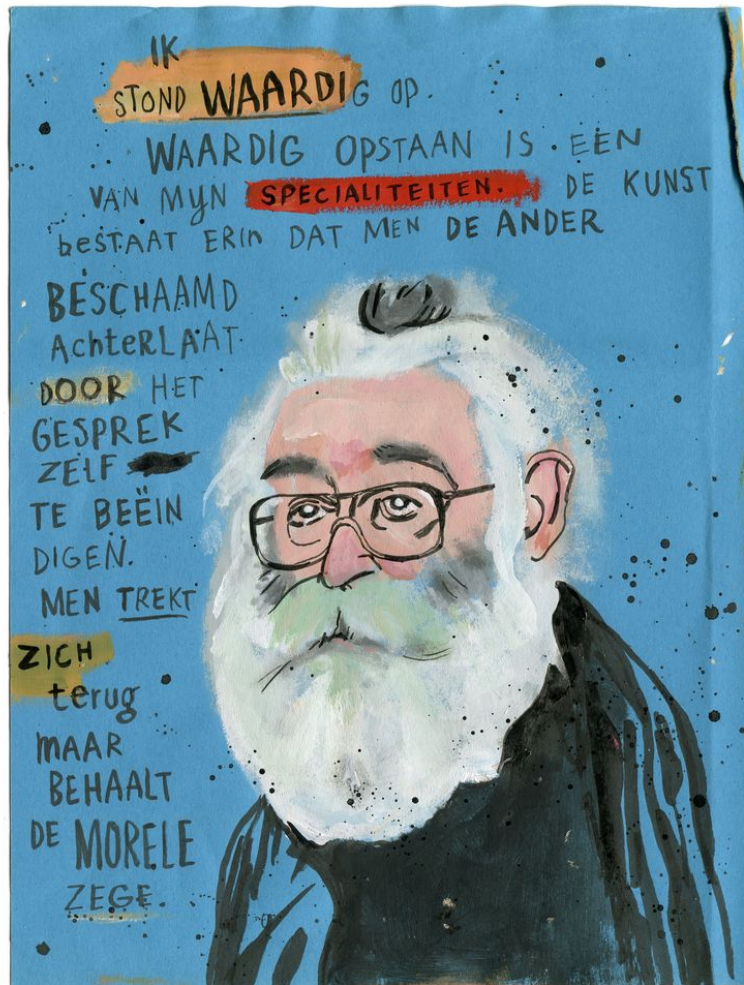
RECENSIE DE HEILIGE

Door zo'n smeugige verteller als Driessen wil je je met plezier laten inpakken

★★★★☆

Met gemak pakt hij je in, de charmante oplichter die het woord krijgt in de nieuwe roman Martin Michael Driessen. Maar of zijn schelmenstreken blijven hangen?

Arjan Peters 13 september 2019, 15:00

Beeld Martyn F. Overweel

Met het zoeken naar zingeving en zelfkennis zijn we, zowel binnen als buiten de literatuur, inmiddels zo vergroeid dat niemand meer zonder lijkt te kunnen. Of we er gelukkiger van worden, is niet eens te zeggen. Bij wijze van alternatieve therapie, bestaande uit één betaalbare sessie, is de roman *De heilige* van Martin Michael Driessen (65) aan te bevelen, de memoires van een schelm die een heel afwisselend leven kon leiden door permanent af te zien van het zoeken naar zelfkennis – een vermoeiende bezigheid die nog confronterend kan zijn ook. Hem niet gezien.

Advertentie van Triodos Bank

Kies jij een bank voor een duurzamere wereld?

Nederlanders gaan steeds bewuster om met de keuze voor bijvoorbeeld hun voeding, energieconsumptie en vakantiebestemming. Maar wist je dat je met de keuze van je bank óók een heel belangrijke stap naar een duurzamere wereld kunt zetten?

Donatien heet de Fransman die het woord krijgt, hij leefde van 1789 tot 1839, een charmante oplichter en fantast, die uiteindelijk niet meer het gevang uit mag, maar aldaar nog een laatste transformatie bewerkstelligt, namelijk tot bebaarde heremiet en tuinier met geneeskrachtige handen, wat hem de status van heilige zou hebben opgeleverd.

We hebben geen andere bron dan deze verteller, en als er iemand onbetrouwbaar genoemd kan worden, is hij het wel. Dat blijkt bijvoorbeeld uit zijn opmerking dat er binnen enkele decennia na zijn dood een beschrijving van zijn uitzonderlijke leven is verschenen.

Twintig jaar geleden begon de opera- en toneelregisseur Martin Michael Driessen aan zijn schrijverscarrière, en valt sindsdien op door zijn voorkeur voor exotische decors, historische personages en parabels met een aanzienlijke amusementswaarde. Een novellenbundel als *Rivieren* (2016, bekroond met de ECI Literatuurprijs) hadden we in de vaderlandse literatuur niet meer gezien sinds het welluidende debuut *Zuidland* (1990, AKO Literatuurprijs) van P.F. Thomése. Waarom zou een schrijver zich toeleggen op het autobiografische zwoegen waartoe zovelen zich beperken, terwijl de vrijheid van het fabuleren nu juist een ontsnapping aan dat calvinistische adagium biedt, lijkt Driessen ons met zijn oeuvre voor te houden.

De Volkskrant Boeken

Wilt u elke week de De Volkskrant Boeken nieuwsbrief van de Volkskrant ontvangen via e-mail?

Inschrijven

Je bent wat je doet

Weer eens iets anders, in alle opzichten. De menselijke identiteit is fluïde, stelt Donatien in de nieuwe roman, en aan het Griekse gezegde 'Ken uzelf' heb je niets, want 'je bent wat je doet, bespiegelingen komen altijd achteraf'. Deze filosofie, of liever het afzien daarvan, komt hem goed van pas, daar ze hem ontslaat van schuld, spijt of zelfkritiek, lastige begrippen die voor oponthoud en sombere gedachten kunnen zorgen. Liever gaat hij niet bij de pakken neerzitten, maar neemt de benen als hem de grond onder de voeten te heet wordt: 'Ik stond waardig op. Waardig opstaan is een van mijn specialiteiten. De kunst bestaat erin dat men de ander beschaamd achterlaat door het gesprek zelf te beëindigen. Men trekt zich terug maar behaalt de morele zege.' Donatiens adviezen zijn niet alle even navolgenswaardig, maar als stoomcursus 'zelf schelm worden' bevat *De heilige* zeker bruikbare tips.

Martin Michael Driessen: De heilige – Een schelmenroman. Beeld Van Oorschot

Hij komt nog eens ergens, en vliindert overal doorheen: op het slagveld jat hij een medaillon van een dode Duitser, dat hem naar een vrouw voert, met de Engelse lord Beaufort oefent hij zich in het meten van de snelheid van wolken, hij werkt in een circus, verwekt nageslacht zonder ervoor te zorgen, pleegt moorden, noemt zich een nobele bandiet, komt op een wonderlijke expeditie in de woestijn van Chili terecht, krijgt levenslang en besluit dan 'een goed mens' te worden – en ook dát is een rol, tegen die tijd trappen wij er niet meer in. Maar zijn omgeving wel. Als hij een baard laat staan en overhelende krachten blijkt te beschikken, doet Donatien denken aan Radovan Karadzic, de Servische oorlogsmisdadiger naar wie al lang werd gezocht voordat hij in 2008 werd gearresteerd, onherkenbaar geworden door zijn lange baard en zijn florerende praktijk als alternatieve genezer. Na Edna O'Brien, die haar roman *De rode stoeltjes* (vertaald in 2016) deels baseerde op de bijna geslaagde verdwijning van Karadzic, is Driessen de tweede auteur die zich door hem heeft laten inspireren.

Door jezelf op te stellen als een acteur in het leven, laat Donatien zien, kun je het lang uitzingen. In de fijne stijl van de smeulige verteller levert Driessen ons sterke verhalen en mooie zinnen: 'De nieuwe dag nam alle tijd, als een vrouw die weet dat ze begeerd wordt en haar aanbidder laat wachten terwijl ze zich mooi maakt.' Door zo'n stem wil je je, voor de duur van een roman, met plezier laten inpakken – want ook een lezer kan een opportunist zijn.

Lucht in de letteren

Een en ander voorkomt niet dat het knagen alsnog een aanvang neemt, na het dichtslaan van dit boek. Driessen geeft weliswaar een

Romantiek, hij laat de schrijvers Von Platen, Toergenjev en Victor Hugo het pad van de onveranderlijk onverbeterlijke picaro kruisen en zorgt voor lucht in onze somtijds topzware letteren. Het pleit voor Donatien dat we hem niet kunnen vastpinnen en dat ook zijn inkeer weer geacteerd is. En toch had deze lezer van deze joyeuze schurk méér willen horen dan dat zingeving 'verregaand een kwestie van toeval' is. Niet zozeer om daar zelf iets aan over te houden, maar meer om te voorkomen dat hij die dekselse Donatien weer snel zal vergeten.

Martin Michael Driessen: De heilige – Een schelmenroman. Van Oorschot; 240 pagina's; € 22,50.

MEER OVER MARTIN MICHAEL DRIESSEN KUNST, CULTUUR EN ENTERTAINMENT KUNST EN ENTERTAINMENT LITERATUUR DONATIEN ARJAN PETERS

Cultuur & Media

INTERVIEW

BIOGRAAF BENJAMIN MOSER

'Het geniaalste kunstwerk van Susan Sontag is Susan Sontag

Start

Best gelezen

Nieuws

Zoeken

Service